

bron :

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

PB C322 van 03/11/97

Veertiende jaarlijkse verslag over de toepassing van het gemeenschapsrecht milieuzaken

1. INLEIDING

1.1. Algemene toestand 1996 wordt gekenmerkt door verschillende initiatieven voor discussie en evaluatie met als doel de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht op milieugebied te verbeteren.

De Commissie heeft het voortgangsverslag over de uitvoering van het vijfde milieuactieprogramma "op weg naar duurzame ontwikkeling" goedgekeurd. Hoewel verheugende ontwikkelingen worden geconstateerd (bijdrage van de overlegorganen en de financiële instrumenten, met name het Cohesiefonds, aan de doeltreffende en doorzichtige toepassing van de milieumaatregelen), wordt in het verslag benadrukt dat het nodig is een geïntegreerde aanpak van de milieuwetgeving te bevorderen en de controle op de toepassing ervan te versterken.

Voorts hebben het Europees Parlement en de Commissie in mei een gezamenlijke hoorzitting georganiseerd over de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht op milieugebied. Na deze grondige discussie heeft de Commissie een mededeling getiteld "Tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht op milieugebied" (1) goedgekeurd, waarin zij onder meer voorstelt richtsnoeren op te stellen inzake minimumnormen voor milieu-inspecties in de lidstaten, op nationaal niveau procedures in te voeren om klachten van het publiek te ontvangen en te behandelen, alsmede de Commissie te laten onderzoeken op welke wijze de toegang van vertegenwoordigende organisaties tot de nationale rechterlijke instanties kan worden verbeterd, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel. De Commissie twijfelt er niet aan dat de uitvoering van de in deze mededeling gedane voorstellen ertoe zal bijdragen dat de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht op milieugebied door alle betrokken instanties concreet zal verbeteren.

Dit jaar werd tevens Richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging goedgekeurd (IPPC). Deze richtlijn voorziet in de oprichting van een forum dat door de Commissie wordt gecoördineerd en waarin de lidstaten, met medewerking van het bedrijfsleven, de niet-gouvernementele milieuorganisaties en het betrokken publiek, het algemene niveau vaststellen voor de controle op de verontreiniging door de meest vervuilende installaties; op basis van de conclusies van dit forum moeten de lidstaten de oplossing vinden die het best aan hun milieusituatie is aangepast. Dit is de eerste richtlijn

van de derde generatie van communautaire initiatieven op het gebied van milieubeheer met een algemene aanpak, waarbij de subsidiariteit in acht wordt genomen en de deelneming van alle betrokkenen, alsmede de synergie tussen bedrijfsleven en milieubeheer, worden bevorderd.

1.2. Mededeling van de nationale uitvoeringsmaatregelen

Het blijft moeilijk voor de lidstaten om de termijnen voor de omzetting van de communautaire richtlijnen in acht te nemen. De vertraging bij de mededeling van de nationale omzettingsmaatregelen is meestal te wijten aan problemen in verband met de interne institutionele en bestuurlijke structuur van de lidstaten en, bij de nieuwe lidstaten, aan de omvang en het ingewikkelde karakter van het acquis communautaire dat moet worden omgezet.

Dit geldt in het bijzonder voor de chemische sector. Sommige lidstaten, met name België - tegen welk land de Commissie verschillende beroepen wegens niet-nakoming heeft ingeleid - blijken moeite te hebben met het omzettingstempo dat voortvloeit uit de achtereenvolgende aanpassingen aan de technische vooruitgang van Richtlijn 67/548/EEG betreffende gevaarlijke stoffen. Daarentegen is de situatie in Griekenland en Portugal genormaliseerd.

Ondanks de inspanningen die met name Finland heeft geleverd om de achterstand bij de mededeling van omzettingsteksten van de autonome provincie Ålandseilanden in te lopen, moeten de nieuwe lidstaten nog enkele richtlijnen omzetten, met name in de sector lucht.

Voorts is van drie richtlijnen de omzettingstermijn verstreken, namelijk de Richtlijnen 94/62/EG (verpakkingsafval), 94/67/EG (verbranding van gevaarlijke afvalstoffen) en 94/69/EG (21e aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van Richtlijn 67/548/EEG betreffende gevaarlijke stoffen). De Commissie neemt snel maatregelen tegen de lidstaten om ervoor te zorgen dat zij hun verplichting nakomen om de nationale omzettingsteksten mede te delen; wanneer aan deze voorwaarde niet wordt voldaan, kan de Commissie de conformiteit en de toepassing ervan immers niet controleren.

De lijst van de geldende richtlijnen op milieugebied en de stand van de mededeling van de nationale uitvoeringsmaatregelen zijn opgenomen in de tabel in punt 2.8.

1.3. Conformiteit van de nationale uitvoeringsmaatregelen

Ondanks de inspanningen van de lidstaten om te zorgen voor een juiste omzetting van de communautaire richtlijnen - met name door in het kader van de "pakketvergaderingen" met de diensten van de Commissie van gedachten te wisselen voordat deze een inbreukprocedure inleidt - zijn er in de meeste sectoren van de milieuwetgeving nog steeds gevallen van non-conformiteit.

De moeilijkheden houden vaak verband met het feit dat de bevoegdheden binnen -de lidstaten over verschillende niveaus (nationaal, regionaal) zijn verdeeld, alsmede met de gevolgen die de milieuvorschriften hebben voor andere terreinen waarop de staat actief is (landbouw, vervoer, industrie enz.). Voorts doen zich bijzondere problemen voor wanneer

de lidstaten op het door een richtlijn bestreken terrein reeds beschikken over eerdere wetgeving, die moet worden aangepast aan de nieuwe communautaire eisen, of wanneer zij bepaalde omzettingstechnieken hanteren (gebruik van diverse juridische instrumenten, zonder dat nauwkeurig wordt vermeld welk verband zij met de verschillende bepalingen van de omgezette richtlijn hebben).

De Commissie erkent dat voor deze problemen geen eenvoudige en algemeen geldige oplossing bestaat, maar betreurt dat de lidstaten (met uitzondering van Denemarken, Finland en Zweden) over het algemeen niet voldoen aan de verzoeken van de Commissie om conformiteitsoverzichten toe te zenden. Deze zouden het makkelijker maken om de conformiteit op zowel communautair als nationaal niveau te controleren.

Voorts heeft de Commissie belangrijk werk geleverd door de nationale omzettingsmaatregelen te onderzoeken die door de drie nieuwe lidstaten zijn medegedeeld en die zij hebben getroffen teneinde zich aan te passen aan het *acquis communautaire*.

Tenslotte is België bij het arrest in zaak C-133/94 (2) door het Hof van justitie veroordeeld wegens onjuiste omzetting van een aantal bepalingen van Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieueffectbeoordeling.

1.4. juiste toepassing van de richtlijnen

Wegens het ontbreken van periodieke verslagen over de toepassing van de richtlijnen in de lidstaten, ook al zijn deze op grond van de meeste richtlijnen op dit terrein vereist, blijven de klachten van de burgers, de vragen van de leden van het Europees Parlement en de tot deze instelling gerichte verzoekschriften de belangrijkste informatiebron van de Commissie.

De gevallen die bij de werkzaamheden van het Parlement aan het licht komen, en waarvan het aantal zich heeft gestabiliseerd, stellen de Commissie in staat vast te stellen hoeveel belang de burgers aan milieuvraagstukken hechten (20-25 % van de verzoekschriften heeft hierop betrekking), maar ook om meer inzicht te krijgen in de verdeling per sector en per richtlijn, waardoor zij haar controles op de toepassing van de communautaire milieuwetgeving beter kan beheren.

Het aantal klachten is afgenomen, wat echter niet wil zeggen dat de prestaties op milieugebied zijn verbeterd. Over Spanje en Duitsland werd het grootste aantal klachten ontvangen, over Luxemburg, Finland en Zweden het kleinste. De meeste klachten hadden betrekking op de sectoren natuur, milieueffectbeoordeling, afvalstoffen en water.

In de meeste gevallen hebben de klachten en verzoekschriften betrekking op specifieke, concrete problemen waarmee de indieners rechtstreeks worden geconfronteerd. Het gaat bijvoorbeeld om een niet-gecontroleerde of slecht beheerde vuilstortplaats vlakbij een dorp, een weg die zonder milieueffectbeoordeling wordt aangelegd en die de levenskwaliteit van de indiener nadelig beïnvloedt, alsmede stankoverlast van afvalwater dat wordt geloosd in een naburige rivier waarin veel wordt gezwommen of gevist. Deze problemen zijn vaak representatief voor de algemene toestand op het grondgebied van een of meer lidstaten.

De Commissie tracht algemene problemen te identificeren die aan inbreuken ten grondslag liggen (het eerste voorbeeld uit de voorgaande alinea kan bijvoorbeeld duiden op het ontbreken van de in artikel 7 van Richtlijn 75/442/EEG betreffende afvalstoffen genoemde plannen voor afvalbeheer of het ontbreken of de slechte kwaliteit van de vergunningen die overeenkomstig artikel 9 van deze richtlijn worden afgegeven). Daarom beijvert zij zich om deze problemen op een horizontale wijze te benaderen teneinde een duurzame bescherming van het milieu in de gehele Gemeenschap te waarborgen.

Een groot aantal problemen waarover klachten zijn ingediend, houdt verband met de onvolledige of onjuiste omzetting van de richtlijnen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het tweede bovengenoemde voorbeeld (onjuiste omzetting van Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieueffectbeoordeling). Daarom concentreert de Commissie haar inspanningen op de conformiteitsproblemen, terwijl zij onderzoek blijft doen naar de gevallen van onjuiste toepassing waarbij principiële kwesties of vraagstukken van horizontale aard aan de orde zijn, dan wel administratieve praktijken die in strijd zijn met de richtlijnen.

Bij de inbreuken die bij het onderzoek van klachten en verzoekschriften aan het licht komen, gaat het soms ook om het ontbreken van de juiste technische infrastructuur (bij het derde bovengenoemde voorbeeld kan men denken aan het ontbreken van een doeltreffend netwerk van zuiveringsinstallaties van stedelijk afvalwater, waardoor de betrokken lidstaat in de nabije toekomst niet kan voldoen aan de verplichtingen van Richtlijn 91/271/EEG). In deze gevallen beijvert de Commissie zich om, naast haar traditionele werkzaamheden op het gebied van de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht op milieugebied, haar werkzaamheden tot verbetering van de milieu-infrastructuur voort te zetten door middel van projecten die uit de structuurfondsen en het Cohesiefonds worden gefinancierd. In dit verband moet worden herinnerd aan de mededeling van de Commissie over "Cohesiebeleid en milieu" (3), waarin er met name op wordt aangedrongen te streven naar een 50/50-verhouding bij de financiering van vervoer- en milieuprojecten uit het Cohesiefonds.

1.5. Vrije toegang tot milieu-informatie

Hoewel alle lidstaten nationale maatregelen ter omzetting van Richtlijn 90/313/EEG inzake de vrije toegang tot milieu-informatie hebben medegedeeld, blijven er conformiteitsproblemen bestaan.

Ondanks de inspanningen van de Commissie en sommige lidstaten is de balans van de ontwikkelingen in deze sector niet positief:

- het Nederlandse parlement heeft het onderzoek van het wetsontwerp dat ertoe dient de nationale maatregelen in overeenstemming te brengen met de vereisten van de richtlijn, nog niet afgesloten;
- de vorig jaar ontdekte Duitse en Franse conformiteitsproblemen zijn nog niet opgelost;
- voorts is gebleken dat er problemen zijn met de conformiteit van de Belgische en Portugese wetgevingen;
- de Commissie heeft tevens contact opgenomen met de Italiaanse autoriteiten omdat de wetgeving die in 1995 werd toegezonden, en waardoor de procedure wegens niet-

- mededeling kon worden geseponeerd, de richtlijn niet op de juiste wijze omzet;
- tenslotte blijven er in Ierland bepaalde problemen zoals het feit dat aan het recht op toegang tot bepaalde soorten informatie termijnen worden verbonden bestaan, ondanks het feit dat de nationale wetgeving op dit terrein werd aangepast naar aanleiding van het in 1995 opgestelde verslag over het eerste toepassingsjaar van de nationale omzettingsmaatregelen.

Het feit dat vraagstukken in verband met de non-conformiteit van de omzettingsmaatregelen in de meeste gevallen de oorzaak zijn van de bij de Commissie ingediende klachten, getuigt van het gebrek aan vooruitgang op het gebied van de kwaliteit van de omzetting van de communautaire regels op nationaal niveau. Hoewel zij zich ervan bewust is dat de vereiste aanpassingen van de nationale wetgevingen verlopen via betrekkelijk langzame wettelijke procedures, betreurt de Commissie dit gebrek aan vooruitgang.

De klachten hebben vaak betrekking op zaken zoals de weigering van de nationale overheidsdiensten om verzoeken om informatie in te willigen of het vragen van een onredelijk hoge vergoeding.

De Commissie moedigt de klagers aan gebruik te maken van de middelen die hun op grond van de richtlijn en de nationale omzettingwetgeving ter beschikking staan, behalve uiteraard wanneer de klacht betrekking heeft op het ontbreken van een mogelijkheid om tegen beslissingen van de overheid in beroep te gaan. Wanneer de klachten gelijktijdig met een op nationaal niveau ingesteld gerechtelijk of administratief beroep worden ingediend, verzoekt de Commissie de klagers om haar informatie toe te zenden over het gevolg dat in hun land is gegeven aan de stappen die zij hebben ondernomen.

In verband met de toepassing van Richtlijn 90/313/EEG heeft de Commissie tevens de aandacht van de lidstaten gevestigd op het feit dat zij krachtens deze richtlijn uiterlijk op 31 december 1996 aan de Commissie verslag moeten uitbrengen over de opgedane ervaring met de toepassing ervan.

Wat betreft de werkzaamheden van het Hof van justitie, moet het arrest in zaak C-58/94 (4) worden vermeld, waarin het Hof het belang van het recht op toegang van particulieren tot overheidsdocumenten bevestigt en het door Nederland ingestelde beroep tot nietigverklaring van Besluit 93/731/EG van de Raad (toegang van het publiek tot documenten van de Raad), artikel 22 van het reglement van orde van de Raad en de gedragscode (93/730/EG) inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Raad en de Commissie verwerpt.

1.6. Milieueffectbeoordeling

Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten blijft op milieugebied het algemene juridische instrument bij uitstek. Het is dus niet verwonderlijk dat de meeste klachten en tot het Europees Parlement gerichte verzoekschriften in hoofdzaak of anderszins betrekking hebben op de toepassing van deze richtlijn.

De op dit terrein geconstateerde inbreuken worden vaak veroorzaakt door een onjuiste omzetting van deze richtlijn. Van de lidstaten waar inbreuken zijn geconstateerd, hebben Spanje, Griekenland, Italië en Portugal hun werkzaamheden tot aanpassing van de nationale omzettingsteksten voortgezet om ze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de richtlijn, terwijl de problemen met de Duitse wetgeving voortduren. In verband hiermee is een zaak voor het Hof van Justitie gebracht (C-301/95).

Zoals in punt 1.3 reeds werd vermeld, is België door het Hof van Justitie veroordeeld voor de onjuiste en onvolledige omzetting van Richtlijn 85/337/EEG. Het Hof bekritiseert het ontbreken van een grensoverschrijdende raadplegingsprocedure in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Vlaamse Gewest alsook de onjuiste omzetting van artikel 4 en bijlage II bij de richtlijn door het Vlaamse Gewest, omdat bij de omzetting gehele categorieën van de in bijlage II vermelde projecten waren uitgesloten. Het gaat hierbij om projecten die de lidstaten aan een milieueffectbeoordeling moeten onderwerpen, wanneer zij van oordeel zijn dat hun kenmerken zulks noodzakelijk maken (artikel 4, lid 2). Het Hof bevestigde het standpunt van de Commissie en wees erop dat deze bepaling de lidstaten niet de bevoegdheid verleent om een of meer van de in bijlage II vermelde categorieën van projecten in hun geheel en definitief van de mogelijkheid tot beoordeling uit te sluiten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een besluit medegedeeld dat tot doel heeft de grief van het arrest weg te nemen.

De milieueffectbeoordeling wordt in alle lidstaten in de praktijk veel gebruikt. De klachten en verzoekschriften hebben vooral betrekking op de kwaliteit van de milieueffectbeoordeling (met name op de ontoereikendheid van de beoordeling van de indirecte gevolgen van het project) en op het feit dat bij het nemen van een definitieve beslissing niet voldoende rekening wordt gehouden met de aanbevelingen die voortvloeien uit de milieueffectbeoordeling (met name na raadpleging van het betrokken publiek). Hieronder vallen ten dele de gevallen waarin de werkzaamheden vóór het einde van de milieueffectbeoordelingsprocedure beginnen, een van de andere meest voorkomende grieven.

Het onderzoek van de gevallen waarin de kwaliteit van de milieueffectbeoordelingen in het geding is, en de gevallen waarin onvoldoende rekening met deze beoordelingen wordt gehouden, leveren voor de diensten van de Commissie grote problemen op. Hoewel de richtlijn bepalingen over de inhoud van de milieueffectbeoordelingen bevat (artikel 3 noemt de directe en indirecte effecten van een project op de verschillende factoren, zoals mens, dier en plant, bodem, water, lucht, landschap en cultureel erfgoed), is het, gezien het feit dat de bewijslast in het kader van de procedure van artikel 169 bij de Commissie ligt, niet altijd gemakkelijk om de rechtmatigheid van de keus van de nationale autoriteiten te betwisten, omdat deze - overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel - het best in staat lijken deze keus te maken.

Hopelijk zullen de spoedige goedkeuring van de richtlijn tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG en de uitleggingswerkzaamheden van het Hof op dit terrein (zie het arrest in zaak C-72/95 (5), waarin het Hof de beoordelingsmarge van de lidstaten preciseert bij het vaststellen van de projecten die geen belangrijke gevolgen voor het milieu hebben; voorts is in dit verband een nieuwe prejudiciële vraag aan het Hof van justitie voorgelegd (6)) ertoe bijdragen dat bepaalde punten met betrekking tot de juiste toepassing van deze belangrijke

richtlijn worden opgehelderd.

1.7. Te treffen maatregelen

Ondanks de door de Commissie en de lidstaten geleverde inspanningen zijn de problemen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het milieurecht, die reeds in de vorige verslagen ter sprake kwamen, nog niet opgelost: de nationale omzettingsmaatregelen worden te laat medegedeeld en er doen zich vaak conformiteitsproblemen voor. Met betrekking tot de feitelijke toepassing van de richtlijnen blijkt uit de vele klachten en verzoekschriften dat de nationale overheidsdiensten (en gerechtelijke instanties) er nog niet in slagen het milieu op doeltreffende wijze te beschermen.

Naast de in de loop van dit jaar voltooide hervorming van de herziening van de interne regels inzake de behandeling van inbreukprocedures, die tot doel had de doorzichtigheid, de snelheid en de doeltreffendheid ervan te vergroten, zal de Commissie trachten een discussie op gang te brengen door middel van een mededeling over de tenuitvoerlegging van het communautaire milieurecht, en nieuwe initiatieven nemen om de toepassing van deze voorschriften in de lidstaten te verbeteren. ,

Tevens is gepland de activiteiten van het bestaande informele netwerk op het gebied van de toepassing van het communautaire milieurecht, IMPEL ("Implementation and Enforcement of EU Environmental Law"), uit te breiden. Tijdens zijn vergadering van juni heeft het netwerk zich terecht bezonnen op zijn taken (die meer moeten omvatten dan alleen de traditionele controlewerkzaamheden) aan de hand van de voorstellen die werden gedaan in de reeds genoemde conclusies van de Commissie over de tenuitvoerlegging van het communautaire milieurecht.

Tenslotte blijft de Commissie alert op de mogelijkheden die op het gebied van de tenuitvoerlegging van het communautaire milieurecht worden geboden door een hele reeks ontwikkelingen waaraan zij een actieve bijdrage levert. In dit verband moet worden vermeld dat zij speciale aandacht heeft besteed aan de bevordering van milieuovereenkomsten; hiertoe heeft zij criteria opgesteld waarmee de doorzichtigheid, de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van deze instrumenten worden gewaarborgd. Voorts moet worden genoemd de bevordering, naar aanleiding van het onderzoek van de verslagen over het systeem van milieuaansprakelijkheid in de lidstaten, van een groot interinstitutioneel debat over dit onderwerp waaraan ook andere belanghebbenden zullen deelnemen, zulks met het oog op een toekomstige harmonisatie van de bestaande oplossingen.

2. SITUATIE IN DE VERSCHILLENDE SECTOREN

2. 1. Lucht

Er zijn nog steeds omzettingsproblemen in deze sector, ondanks het feit dat er geen nieuwe richtlijnen in werking zijn getreden.

Verschillende lidstaten hebben namelijk geen nationale maatregelen medegedeeld ter uitvoering van de Richtlijnen 93/12/EEG betreffende het zwavelgehalte van vloeibare

brandstoffen, 94/63/EG betreffende de beheersing van de uitstoot van vluchtige organische stoffen en 94/66/EG inzake grote stookinstallaties, die in 1994 en 1995 hadden moeten worden omgezet. Voorts heeft de Commissie zich tot het Hof van justitie gewend omdat Griekenland (zaak C-331/96) en Italië (zaak C-286/96) geen maatregelen tot omzetting van Richtlijn 92/72/EEG inzake ozon hadden medegedeeld.; de niet-omzetting van deze richtlijn ontnemt de burgers van de Europese Unie de mogelijkheid voorlichting te krijgen over perioden van verontreiniging van de lucht door ozon en dientengevolge tevens de mogelijkheid zich hiertegen beter te beschermen.

Met betrekking tot de oudere richtlijnen heeft het Hof van justitie in zaak C-237/95 geconstateerd dat Italië zijn verplichtingen niet is nagekomen door geen maatregelen mede te delen tot omzetting van de Richtlijnen 89/369/EEG en 89/429/EEG met betrekking tot de voorkoming van luchtverontreiniging die door nieuwe en bestaande installaties voor de verbranding van stedelijk afval wordt veroorzaakt. Italië heeft zich nog niet gevoegd naar het arrest van het Hof (7)

Ondanks de inspanningen van Oostenrijk en Finland is bij de omzetting van het acquis communautaire in deze sector, met name de Richtlijnen 80/779/EEG en 82/884/EEG met betrekking tot de vervuiling door respectievelijk zwaveldioxide en lood, sprake van vertraging.

Wat de conformiteit van de nationale omzettingsmaatregelen betreft, moet worden vermeld dat de werkzaamheden die ten doel hadden de problemen in verband met de conformiteit van de Britse wetgeving tot omzetting van Richtlijn 85/203/EEG inzake luchtkwaliteitsnormen voor stikstofdioxide op te lossen, zijn voltooid. De Britse autoriteiten zullen een verslag opstellen over de uitbreiding van het aantal meetstations.

Wat de toepassing van de richtlijnen betreft, verzoekt de Commissie de lidstaten elke keer wanneer bij haar een klacht wordt ingediend, om gegevens over de gemeten waarden. Wanneer zij vaststelt dat de in de richtlijnen vastgelegde waarden niet worden overschreden, seponeert zij de klacht. Teneinde een bijdrage te leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit in Athene heeft de Commissie besloten deze ter plaatse in samenwerking met het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek te Ispra en de gemeente Athene te gaan controleren.

2.2. Chemische sector

Er is sprake van aanzienlijke vertraging bij de omzetting van de richtlijnen op dit terrein en van problemen met de conformiteit van de nationale wetgevingsteksten. De redenen hiervoor zijn het ingewikkelde wetenschappelijke karakter, de noodzaak om de richtlijnen voortdurend aan de technische vooruitgang aan te passen (gevaarlijke stoffen) en het feit dat met de juridische behandeling van bepaalde vraagstukken (biotechnologie) nieuw terrein wordt betreden.

Weliswaar heeft Griekenland zich gevoegd naar het arrest van het Hof van justitie in zaak C-170/94 (8) en maatregelen tot omzetting van de Richtlijnen 90/219/EEG en 90/220/EEG betreffende genetisch gemodificeerde organismen (en tevens van de Richtlijnen 94/15/EG en 94/51/EG tot aanpassing ervan aan de technische vooruitgang) medegedeeld, maar

andere lidstaten ondervinden nog moeilijkheden: Luxemburg heeft geen maatregelen tot omzetting van de Richtlijnen 90/219/EEG en 90/220/EEG medegedeeld, zoals het Hof van justitie heeft geconstateerd in zijn arrest in zaak C-312/95 (9), België heeft dit slechts ten dele gedaan en met betrekking tot de Duitse, Franse en Portugese wetgeving bestaan nog steeds conformiteitsproblemen.

Bovendien hebben verschillende lidstaten geen mededeling gedaan van de nationale maatregelen tot omzetting van de Richtlijnen 94/15/EG en 94/51/EG.

Italië en België ondervinden bijzondere moeilijkheden met betrekking tot de richtlijnen die verband houden met Richtlijn 67/548/EEG inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen (met name die tot aanpassing ervan aan de technische vooruitgang):

- Italië is door het Hof van justitie veroordeeld (10) wegens niet-omzetting van Richtlijn 93/67/EEG tot vaststelling van de beginselen die gelden bij de beoordeling van de risico's voor mens en milieu van stoffen die zijn aangegeven krachtens Richtlijn 67/548/EEG. Voorts is tegen Italië een beroep wegens niet-nakoming ingesteld (zaak C-286/96) omdat Richtlijn 91/410/EEG (14e aanpassing aan de technische vooruitgang) niet is omgezet;
- België is door het Hof van justitie veroordeeld (11) wegens niet-omzetting van de Richtlijnen 92/32/EEG, 92/69/EEG, 93/67/EEG en 93/105/EG. Voorts zijn tegen België verschillende beroepen wegens niet-nakoming ingesteld (zaken C-313/96, C-356/96 en C-358/96), en wel wegens niet-omzetting van respectievelijk de Richtlijnen 93/21/EEG, 91/410/EEG en 93/90/EEG.

In Portugal is de situatie daarentegen aanzienlijk verbeterd, omdat dit land in december 1996 verschillende richtlijnen op dit gebied heeft omgezet, met name de Richtlijnen 91/410/EEG, 92/32/EEG, 92/69/EEG, 93/67/EEG en 93/105/EG. Wegens niet-omzetting van deze richtlijnen was beroep ingesteld (12),

Voorts hebben de klachten die in deze sector zijn ontvangen, voornamelijk betrekking op de verkeerde toepassing van Richtlijn 86/609/EEG betreffende proefdieren, en met name op het gebruik van zwerfhonden voor experimentele doeleinden en op de verzorging en huisvesting van proefdieren. In het kader van het onderzoek van deze klachten - die bijzonder gevoelig liggen in de publieke opinie - zet de Commissie haar contacten met de nationale autoriteiten voort om ervoor te zorgen dat de bepalingen van deze richtlijn volledig worden nageleefd.

2.3. Water

Op het gebied van de verbetering van de waterkwaliteit vormen de omvang en het ingewikkelde karakter van de verplichtingen die worden opgelegd door de traditionele communautaire aanpak, die is gebaseerd op de vaststelling van kwalitatieve doelstellingen, de opzet van zuiveringsprogramma's en systemen voor voorafgaande goedkeuring, alsmede de opstelling van evaluatieverslagen, een zware taak voor de overheidsdiensten van de lidstaten. Enkele van hen hebben dan ook grote moeite om de communautaire richtlijnen op de juiste wijze toe te passen.

Dit probleem wordt geïllustreerd door de gang van zaken rond Richtlijn 76/464/EEG betreffende gevaarlijke stoffen die in het aquatisch milieu worden geloosd. De Commissie heeft de inbreukprocedures voortgezet die tegen verschillende lidstaten waren ingeleid wegens niet-mededeling van de programma's ter vermindering van de watervervuiling door de gevaarlijke stoffen die onder lijst II van de bijlage bij de richtlijn vallen. In deze context heeft zij onlangs bij het Hof van justitie beroep ingesteld tegen Luxemburg, Spanje en Italië (zaken C-206/96, C-214/96 en C-285/96).

Het Hof van justitie heeft uitspraak gedaan (13) in zaak C-168/95 met betrekking tot de uitlegging van de Richtlijnen 83/513/EEG betreffende lozingen van cadmium en 76/464/EEG betreffende gevaarlijke stoffen. Het heeft onder meer bevestigd dat een overheidsinstantie zich bij niet-omzetting van deze twee richtlijnen tegenover een particulier niet kan beroepen op artikel 3 (verplichte vergunning voorafgaande aan de lozing van gevaarlijke stoffen) van Richtlijn 76/464/EEG.

Op het gebied van de lozing van gevaarlijke stoffen zij tenslotte vermeld dat het Hof van Justitie Duitsland bij zijn arrest in zaak C-262/95 (14) heeft veroordeeld wegens onjuiste omzetting van de Richtlijnen 82/176/EEG (kwik), 83/513/EEG (cadmium), 84/156/EEG (kwik), 84/491/EEG (hexachloorcyclohexaan) en 86/280/EEG (verschillende gevaarlijke stoffen).

De toepassing van Richtlijn 76/160/EEG inzake de kwaliteit van zwemwater levert in verschillende lidstaten problemen op. De Finse autoriteiten hebben nog geen mededeling gedaan van de nationale omzettingwetgeving, terwijl tegen Spanje om dezelfde reden een beroep wegens niet-nakoming is ingesteld (zaak C-92/96). Positief is dat het Verenigd Koninkrijk de infrastructuurwerkzaamheden ter verbetering van het zwemwater in Blackpool en Southport heeft voltooid na het door het Hof van justitie gewezen arrest in zaak C-56/90 (15).

Verschillende lidstaten hebben nog geen mededeling gedaan van de nationale maatregelen tot omzetting van Richtlijn 91/676/EEG betreffende nitraten. De meeste lidstaten hebben problemen bij de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn (de aanwijzing van kwetsbare zones en actieprogramma's voor deze zones blijven achterwege, er worden geen codes van goede landbouwpraktijken, noch controleprogramma's opgesteld, het in artikel 10 van de richtlijn bedoelde verslag wordt niet aan de Commissie toegezonden). De Commissie volgt deze problemen bij de toepassing aandachtig en leidt, in voorkomend geval, inbreukprocedures in.

De Commissie ontvangt tevens klachten over de kwaliteit van drinkwater. De taak van de Commissie bestaat erin toe te zien op de naleving van de communautaire normen op dit gebied. Deze taak wordt soms bemoeilijkt door de methode die in sommige lidstaten wordt gebruikt om toezicht te houden op de kwaliteit van drinkwater. In het Verenigd Koninkrijk maken de nationale instanties bijvoorbeeld gebruik van een systeem waarbij geprivatiseerde waterleidingbedrijven met betrekking tot de waterkwaliteit verplichtingen aangaan waarvan de nakoming niet gemakkelijk te controleren is. De Commissie heeft tegen het Verenigd Koninkrijk (16) dan ook beroep ingesteld wegens de onjuiste toepassing van de bepalingen van Richtlijn 80/778/EEG (voor menselijke consumptie bestemd water). Vaak worden de

klachten ook veroorzaakt door het ontbreken van een passende technische infrastructuur. Financiële steun uit de structuurfondsen en het Cohesiefonds is een van de instrumenten waarvan de Commissie bij voorkeur gebruik maakt om deze problemen te verhelpen.

Op het gebied van de kwaliteit van zoet water (Richtlijn 78/659/EEG) en die van schelpdierwater (Richtlijn 79/923/EEG) heeft het Hof Duitsland bij zijn arrest in zaak C-298/95 (17) veroordeeld wegens niet-omzetting van bepaalde bepalingen van deze twee richtlijnen.

Op het gebied van stedelijk afvalwater tenslotte moet worden gewezen op de arresten van het Hof van justitie in de zaken C-161/95 (18), C-297/95 en C-302/95 (19), waarbij Griekenland, Duitsland en Italië werden veroordeeld omdat zij geen nationale maatregelen tot omzetting van Richtlijn 91/271/EEG hadden medegedeeld.

2.4. Geluidshinder

Bij de tenuitvoerlegging van de op dit gebied goedgekeurde richtlijnen doen zich geen bijzondere problemen voor. Wel is er nog enige vertraging bij de mededeling van de omzettingsmaatregelen. Het betreft voornamelijk Richtlijn 95/27/EG tot wijziging van Richtlijn 86/662/EEG betreffende de beperking van geluidsemissies van hydraulische graafmachines, kabelgraafmachines, dozers, laders en graaflaadmachines, die door enkele lidstaten nog niet is omgezet. De Commissie zet de inbreukprocedures tegen deze lidstaten voort.

Bij de toepassing van de richtlijnen in de praktijk doen zich evenmin bijzondere problemen voor. Zoals reeds in de vorige verslagen is opgemerkt, worden in deze richtlijnen normen vastgesteld voor nieuwe producten die op de markt worden gebracht. Zij zijn dus niet van toepassing op omgevingslawaai dat uit een combinatie van bronnen ontstaat (bijvoorbeeld geluid dat wordt veroorzaakt door verkeersopstoppingen of industriële activiteiten in de nabijheid van woonwijken). De zeldzame klachten die bij de Commissie zijn ingediend, hebben betrekking op omgevingslawaai en kunnen derhalve niet op communautair niveau worden behandeld, omdat er geen algemene communautaire benadering is die rekening houdt met zowel de gezondheid als de levenskwaliteit.

2.5. Afvalstoffen Verschillende lidstaten hebben nog geen nationale maatregelen tot omzetting van de bepalingen tot wijziging van de kaderrichtlijn betreffende afvalstoffen medegedeeld (Richtlijn 75/442/EEG, gewijzigd bij Richtlijn 91/156/EEG). Wegens de niet-omzetting van Richtlijn 91/156/EEG is tegen Spanje en Frankrijk beroep ingesteld (zaak C-107/96, respectievelijk C-223/96). Om dezelfde reden heeft het Hof van justitie Griekenland veroordeeld (zaak C-160/95 (20)), dat zich inmiddels naar deze uitspraak heeft gevoegd door nationale omzettingsmaatregelen aan de Commissie mede te delen. Voorts heeft Ierland de "Waste Management Act" medegedeeld, die verschillende richtlijnen in deze sector, waaronder de kaderrichtlijn, (gedeeltelijk) omzet.

Er zijn nog steeds conformiteitsproblemen (met name in Italië), waarvan de meeste verband houden met de toepassing van deze richtlijn. Hierover zijn vele klachten ingediend (wegens de sterke toename van ongecontroleerde stortingen en illegale afvalverwijdering, slecht beheer van de stortingen, watervervuiling door rechtstreekse afvallozingen, de plaats

van geplande vuilnisbelten, enz.) die aantonen dat er onvolkomenheden bestaan, zowel wat betreft de bestaande technische infrastructuur in de lidstaten als op het gebied van de planning van het afvalbeheer. Op dit terrein is echter ook een positieve ontwikkeling te melden: Portugal heeft een plan voor het beheer van stedelijk afval toegezonden.

Het belang van de kaderrichtlijn wordt bevestigd door het grote aantal prejudiciële vragen over de uitlegging van de bepalingen ervan dat aan het Hof van justitie wordt voorgelegd: de zaken C-129/96 (interpretatie van artikel 1, onder a), van de richtlijn), C-192/96 (het begrip opslag om een van de in bijlage II, deel B, bij de richtlijn genoemde handelingen te kunnen toepassen) en C-203/96 (beginselen van zelfverzorging en nabijheid) (21). In een andere zaak (22) heeft het Hof bevestigd dat de lidstaten bevoegd zijn strafrechtelijke sancties toe te passen om de naleving van de bepalingen van de kaderrichtlijn afvalstoffen af te dwingen.

Wat de gevaarlijke afvalstoffen (Richtlijn 91/689/EEG) betreft, zet de Commissie de inbreukprocedures voort tegen de lidstaten die geen omzettingsmaatregelen hebben medegedeeld (Griekenland, Spanje, Italië en Luxemburg), en de lidstaten die de richtlijn slechts ten dele (Frankrijk, Portugal) of met een beperkte werkingssfeer (Verenigd Koninkrijk: niet-omzetting in Noord-Ierland) hebben omgezet.

Enkele lidstaten hebben nog steeds geen nationale maatregelen tot omzetting van de richtlijnen betreffende batterijen en accu's (de Richtlijnen 91/157/EEG en 93/86/EEG) medegedeeld. De Commissie heeft tegen Duitsland en Frankrijk (23) beroep ingesteld wegens niet-mededeling van de nationale omzettingsmaatregelen met betrekking tot beide richtlijnen, en tegen Italië met betrekking tot de tweede richtlijn (24). Voorts heeft het Hof van justitie Italië veroordeeld wegens niet-omzetting van Richtlijn 91/157/EEG (zaak C-303/95) (25) en België wegens niet-omzetting van Richtlijn 93/86/EEG (zaak C-219/96) (26). Wat de toepassing van Richtlijn 91/157/EEG betreft, zet de Commissie de inbreukprocedures voort tegen de lidstaten die de in artikel 6 van de richtlijn bedoelde programma's nog niet hebben opgesteld.

Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval, waarvan de omzettingstermijn op 30 juni 1996 is verstreken, bevat een nieuwe bepaling op het gebied van de omzetting van richtlijnen. Het gaat om artikel 16, waarin is bepaald dat de Commissie in kennis moet worden gesteld van de nationale ontwerpmaatregelen voordat deze worden vastgesteld, zodat zij de ontwerpen kan onderzoeken. Deze bepaling, die de dialoog tussen de Commissie en de lidstaten over de goedkeuring van de omzettingsmaatregelen een formeel karakter geeft, draagt ipso facto bij tot het oplossen van eventuele problemen in verband met de conformiteit en - in een later stadium - de toepassing. Over het algemeen hebben de lidstaten deze bepaling nageleefd; daarentegen hebben de meeste lidstaten zich niet gehouden aan de in de richtlijn vastgestelde datum voor de omzetting ervan. De Commissie zet de inbreukprocedures tegen deze lidstaten voort (zie bijlage IV).

Tenslotte moet melding worden gemaakt van de goedkeuring van Richtlijn 96/59/EG betreffende de verwijdering van polychloorbifenylen en polychloorterfenylen (PCB's en PCT's), waarin rekening wordt gehouden met de technische ontwikkelingen, en die de gelijknamige Richtlijn 76/403/EEG vervangt.

2.6. Natuur

Zoals in de voorgaande verslagen reeds is vermeld, wordt de bescherming van de natuur voornamelijk gewaarborgd door de tenuitvoerlegging van de Richtlijnen 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand en 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. De bescherming van de habitats blijft de belangrijkste zorg van de Commissie in deze sector.

Verscheidene lidstaten hebben nog geen wetgeving tot omzetting van Richtlijn 92/43/EG medegedeeld. Enkele lidstaten (Duitsland, Griekenland, Italië en Portugal) hebben geen enkele tekst medegedeeld, hoewel de omzettingstermijn in juni 1994 is verstreken. De Commissie heeft tegen Griekenland een inbreukprocedure ingeleid (27) en zet de andere inbreukprocedures voort die in dit verband zijn ingeleid.

Voorts is tegen Griekenland nog een inbreukprocedure ingeleid (28) wegens niet-mededeling van de nationale maatregelen tot omzetting van Richtlijn 91/244/EEG tot wijziging van Richtlijn 79/409/EEG (vogelstand).

Wat de toepassing van de communautaire richtlijnen betreft, is het voornaamste doel van de Commissie de verwezenlijking van het netwerk Natura 2000, het communautaire netwerk van beschermingszones die zijn aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG of Richtlijn 92/43/EEG.

In sommige lidstaten, met name Ierland en het Verenigd Koninkrijk, is grote vooruitgang geboekt met de aanwijzing van de gebieden uit hoofde van Richtlijn 79/409/EEG, hetgeen in aanzienlijke mate heeft bijgedragen tot de toename van het totale aantal aangewezen gebieden van communautair belang. In andere lidstaten (Duitsland, Griekenland en Nederland) waren echter geen (of weinig) ontwikkelingen te bespeuren. De Commissie heeft een beroep wegens niet-nakoming ingeleid (zaak C-3/96) tegen Nederland, omdat dit land onvoldoende speciale beschermingszones heeft aangewezen.

Wat betreft de voorstellen voor gebieden die krachtens Richtlijn 92/43/EEG kunnen worden aangewezen, zijn weinig ontwikkelingen te melden, want de meeste lidstaten hebben nog steeds geen volledige lijst toegezonden van de gebieden die zij in het kader van deze richtlijn willen beschermen, hoewel juni 1995 hiervoor in de richtlijn als uiterste termijn was vastgesteld. Om aan deze situatie een einde te maken, zet de Commissie de inbreukprocedures voort die zij tegen de betrokken lidstaten heeft ingeleid. Bovendien voert zij een strikter beleid ten aanzien van de communautaire financiële steun die uit hoofde van de LIFE-verordening wordt toegekend voor de bescherming van de gebieden die in het netwerk Natura 2000 zijn opgenomen of zullen worden opgenomen.

Voorts is de Commissie, om de informatievoorziening te verbeteren en de aandacht van de betrokken (met name sociaal-economische) kringen op de totstandbrenging van het netwerk Natura 2000 te vestigen, begonnen met het publiceren van een nieuwsbrief over Natura 2000, die betrekking heeft op de belangrijke vraagstukken en gebeurtenissen op dit gebied. Zij heeft tevens technische documenten opgesteld om de nationale autoriteiten te

helpen die verantwoordelijk zijn voor het netwerk.

Wat de jurisprudentie van het Hof van justitie betreft, moet worden gewezen op een belangrijk arrest naar aanleiding van een prejudiciële vraag van het Britse Hogerhuis (zaak C-44/95) (29). Ten aanzien van de zeer belangrijke vraag over de beoordelingsbevoegdheid van de lidstaten bij de keuze en afbakening van beschermingszones die krachtens Richtlijn 79/409/EEG worden aangewezen, heeft het Hof, dat hiermee de argumenten van de Commissie onderschrijft, bevestigd dat de aanwijzing van de gebieden uitsluitend op basis van ornithologische criteria dient te geschieden en niet mag worden beïnvloed door sociaal-economische overwegingen (hiermee kan in een later stadium rekening worden gehouden in het kader van de regeling voor de bescherming van het gebied overeenkomstig artikel 6 van Richtlijn 92/43/EEG).

2.7. Stralingsbescherming

De tegen Luxemburg en Nederland ingeleide inbreukprocedures wegens non-conformiteit van de nationale wetgeving met de Richtlijnen 80/836/Euratom en 84/467/Euratom van de Raad betreffende basisnormen voor stralingsbescherming worden voortgezet. Omdat de laatste wetwijzigingen onvoldoende zijn om een volledige omzetting van deze richtlijnen te waarborgen, heeft de Commissie een aanvullend, met redenen omkleed advies aan Luxemburg toegezonden.

Met betrekking tot Richtlijn 84/466/Euratom van de Raad betreffende bescherming van patiënten zijn de wegens non-conformiteit tegen België, Spanje, Ierland, Italië en Portugal ingeleide inbreukprocedures nog steeds onder de rechter. Voorts heeft de Commissie bij het Hof van Justitie beroep ingesteld tegen Spanje (zaak C-21/96) en Portugal (zaak C-276/96), omdat het gezien de mededelingen van deze lidstaten onwaarschijnlijk is dat deze richtlijn op korte termijn volledig wordt omgezet. Aan Italië is een met redenen omkleed advies toegezonden overeenkomstig artikel 143 van het Euratom-Verdrag (gelijk aan artikel 171 van het EG-Verdrag) wegens niet-omzetting van bepaalde artikelen van deze richtlijn.

Met betrekking tot Richtlijn 89/618/Euratom betreffende de informatie van de bevolking bij stralingsgevaar heeft Luxemburg - tegen welk land de Commissie bij het Hof van justitie beroep had ingesteld (30) - de nationale omzettingsmaatregelen goedgekeurd. De omzetting van de richtlijn door Duitsland is nog niet volledig. De Commissie heeft derhalve een met redenen omkleed advies aan dit land toegezonden. Voorts worden de door Frankrijk, Spanje, Finland en Zweden medegedeelde nationale omzettingsmaatregelen thans door de bevoegde diensten onderzocht.

Met betrekking tot Richtlijn 90/641/Euratom inzake de bescherming van externe werkers tegen straling worden de wegens niet-mededeling tegen België, Griekenland, Spanje en Portugal ingeleide inbreukprocedures voortgezet. Voorts heeft de Commissie in het kader van de inbreukprocedure wegens non-conformiteit van de nationale omzettingsmaatregelen een met redenen omkleed advies tot Frankrijk gericht.

Tenslotte hebben vijf lidstaten (Oostenrijk, Duitsland, België, Griekenland en Zweden) Richtlijn 92/3/Euratom van de Raad betreffende toezicht en controle op overbrenging van radioactieve afvalstoffen tussen lidstaten en naar en vanuit de Gemeenschap nog niet

omgezet, hoewel zij, met uitzondering van Zweden, de Commissie wel reeds ontwerpomzettingsmaatregelen hebben medegedeeld.

2.8. Stand van de mededeling van de nationale maatregelen ter uitvoering van de geldende richtlijnen op milieugebied

Lidstaten	Aantal van toepassing zijnde richtlijnen op 31.12.1996	Richtlijnen waarvoor de nationale uitvoeringsmaatregelen zijn medegedeeld	%
België	136	117	86
Denemarken	136	133	98
Duitsland	138	132	96
Griekenland	141	128	91
Spanje	140	131	94
Frankrijk	136	126	93
Ierland	136	130	96
Italië	136	116	85
Luxemburg	136	131	96
Nederland	136	133	98
Oostenrijk	132	124	94
Portugal	140	131	94
Finland	134	115	86 (31)
Zweden	134	127	95
Verenigd Koninkrijk	136	128	94 (32)

NB: In dit overzicht zijn de volgende richtlijnen in aanmerking genomen:

- Algemeen: de Richtlijnen 85/337, 90/313, 90/656, 90/660 en 93/80.
- Afvalstoffen: de Richtlijnen 75/439, 75/442, 76/403, 78/319, 84/631, 85/339, 85/469, 86/121, 86/278, 86/279, 87/101, 87/112, 91/156, 91/157, 91/689, 93/86, 94/62 en 94/67.
- Water: de Richtlijnen 75/440, 76/160, 76/464, 78/176, 78/659, 79/869, 79/923, 80/68, 80/778,

81/855, 81/858, 82/176, 82/883, 83/29, 83/513, 84/156, 84/491, 86/280, 88/347, 90/415, 91/271, 91/676 en 92/112.

- Lucht: de Richtlijnen 75/716, 80/779, 81/857, 82/884, 84/360, 85/203, 85/210, 85/580, 85/581, 87/219, 87/416, 88/609, 89/369, 89/427, 89/429, 92/72, 93/12, 94/63 en 94/66.
- Geluidshinder: de Richtlijnen 79/113, 80/51, 81/1051, 83/206, 84/533, 84/534, 84/535, 84/536, 84/537, 84/538, 85/405, 85/406, 85/407, 85/408, 85/409, 86/594, 86/662, 87/252, 88/180, 88/181, 89/514, 89/629, 92/14 en 95/27.
- Natuur: de Richtlijnen 79/409, 81/854, 83/129, 85/411, 85/444, 86/122, 89/370, 91/244, 92/43 en 94/24.
- Chemische sector: de Richtlijnen 67/548, 69/81, 70/189, 73/146, 75/409, 76/907, 79/370, 79/831, 80/1189, 81/957, 82/232, 82/501, 83/467, 84/449, 86/431, 86/609, 87/18, 87/216, 87/217, 87/432, 88/302, 88/490, 88/610, 90/219, 90/220, 96/517, 91/325, 91/326, 91/410, 91/632, 92/32, 92/37, 92/69, 93/21, 93/67, 93/72, 93/90, 93/101, 93/105, 94/15, 94/51 en 94/69.
- Stralingsbescherming: de Richtlijnen 80/836, 84/466, 84/467, 89/618, 90/641 en 92/3.

Bijlage : Maatregelen op gebied van energie

Voetnoten :

1. COM(96) 500 def. van 22 oktober 1996.
2. Arrest van 2 mei 1996.
3. COM(95) 509/5.
4. Arrest van 30 april 1996.
5. Arrest van 24 oktober 1996.
6. Zaak C-81/96
7. Arrest van 20 juni 1996.
8. Arrest van 29 juni 1995.
9. Arrest van 17 oktober 1996.
10. Arrest van 14 maart 1996 in zaak C-238/95.
11. Arrest van 12 december in de gevoegde zaken C-218/96 tot en met C-222/96.
12. Zaken C-165/96 tot en met C-169/96.
13. Arrest van 26 September 1996.
14. Arrest van 7 november 1996.
15. Arrest van 14 juli 1993.
16. Zaak C-340/96.
17. Arrest van 12 december 1996.
18. Arrest van 28 maart 1996.
19. Arresten van 12 december 1996.
20. Arrest van 28 maart 1996.
21. In de twee laatste gevallen en in zaak C-193/96 heeft het prejudicieel verzoek tevens betrekking op bepalingen van Verordening (EEG) nr.259/93 betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Gemeenschap.
22. Arrest van 12 September 1996 in de gevoegde zaken C-58, 75, 112, 119, 123, 135, 140, 141, 154 en 157/95.
23. Zaken C-236/96 (Duitsland) en C-282/96 en 283/96 (Frankrijk).
24. Zaak C-286/96.
25. Arrest van 11 juli 1996.
26. Arrest van 12 december 1996.
27. Zaak C-329/96.
28. Zaak C-330/96.
29. Arrest van 11 juli 1996.
30. Zaak C-46/95.

31. Het percentage medegedeelde omzettingsmaatregelen is hoger dan het hier vermelde percentage wanneer de problemen met de omzetting van de Richtlijnen op dit gebied voor de Ålandseilanden buiten beschouwing worden gelaten. Deze eilanden beschikken over een grote mate van autonomie en moeten diensgevolge specifieke omzettingsmaatregelen aannemen.
32. Het percentage door het Verenigd Koninkrijk medegedeelde omzettingsmaatregelen houdt geen rekening met de stand van zaken op het gebied van de tenuitvoerlegging van de Richtlijnen in Gibraltar, waarvoor een speciale follow-up geldt.

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](#) 30/01/1998

Ontwerp [EMIS](#).